

Конспект уроку № 206

Мовний закон 2019 року

Link to audio: ukrainianlessons.com/episode206

Вступ

Привіт-привіт і Слава Україні! Це Анна Огойко, подкаст «Уроки української» для всіх, хто вивчає і любить українську мову. І сьогодні ми знову поговоримо про нашу улюблену, чудову, **калинову**, українську мову, а саме про мовне питання, про яке ми вже **трошки** говорили в минулих епізодах, а саме в нас був епізод про мовну ситуацію в Україні, про те, як вона змінилася **на фоні повномасштабного вторгнення** — це був епізод 204. А у попередньому епізоді, у 205-му, я розповідала про День української мови.

У мене також виникла ідея більше розказати вам про Закон про українську мову, або, як його повна назва — Закон «Про **забезпечення функціонування** української мови як державної». Це дуже важлива частина українського **законодавства** і української **мовної політики**, тому я вирішила вам розповісти, щоб ви дізналися, який статус має українська мова зараз в Україні офіційно.

Як завжди, ми почнемо з питань та словничка. Але спочатку нагадаю, що транскрипт уроку — це питання, відповіді, слова, **вправи** — це все є в конспекті уроку, який ви можете отримати за преміум-підпискою. Більше про це дізнавайтеся на сторінці сезону — ukrainianlessons.com/season6.

каліновий — viburnum
(adjective, traditional way to describe the Ukrainian language)

трошки — a little bit

на фоні — on the background

повномасштабне вторгнення —
full-scale invasion

функціонування — functioning

законодавство — legislation

мовна політика — language policy

вправа — exercise

?? Запитання до епізоду

1. У якому році було прийнято Закон «Про мови в Українській РСР»?

2. Який закон було визнано неконституційним у 2018 році?

3. Скільки книг українською мовою має бути в українській книгарні?

4. Який закон регулює мови національних меншин в Україні?

5. Куді треба звертатися, якщо хтось порушує мовний закон?

Словничок

забезпечення	supporting, supply
кардинально	radically, fundamentally
всебічний	comprehensive, all-around
національні меншини	national minorities, minority groups
засади	foundations, principles
сфера послуг	service sector
набувати чинності	to come into force
видавництво	book publishing
за замовчуванням	by default
штраф	fine, penalty

Мовний закон 2019 року

Сьогодні ми говоримо про Закон «Про **забезпечення** функціонування української мови як державної» 2019 року.

Коротко цей закон називають «мовний закон» або «закон про мову». Це надзвичайно важливий і давно потрібний для України закон; він **кардинально** змінив статус української мови в Україні. І так, його було **прийнято** аж у 2019 році, хоча Україна була незалежною вже дуже довго, **десять** років.

Так, на 2019 рік Україна була незалежною уже 28 років, але усі ці 28 років фактично в Україні не було **чіткої** мовної політики, особливо саме щодо статусу української мови. Так, у Конституції України (це 1996 рік) є гарна стаття №10, де **вказано**, що українська мова є **єдиною** державною мовою в Україні. **Зацитую** для вас цю статтю:

«Державною мовою в Україні є українська мова. Держава **забезпечує** **всебічний** розвиток і функціонування української мови в усіх сферах життя на всій території України. В Україні **гарантується** вільний розвиток, використання і захист російської, інших мов **національних меншин** України».

Це була стаття №10 Конституції України, і вона дуже **абстрактна**, правильно? Можливо, **трішки** детальніше про те, що українська мова є державною, було **розписано** у законі, який був прийнятий ще в **Радянському Союзі**, в СРСР, у 1989 році. Це був Закон **УРСР** «Про мови в **Українській РСР**». Так, на той час це був дуже

коротко — briefly, shortly

прийнято — (to be) passed, accepted
десяток, десятки — ten, dozen

чіткий — clear

вказано — (to be) noted
зацитувати — to quote (*perfective*)

забезпечувати, забезпечити — to ensure (*imperfective, perfective*)

гарантувати — to guarantee (*imperfective*)

абстрактно — abstractly

трішки — a little bit

розписано — (to be) written

Радянський Союз (СРСР) — Soviet Union (the USSR)

Українська РСР — Ukrainian Soviet Socialist Republic

важливий закон, бо тоді Україна була ще частиною Радянського Союзу, і саме згідно з цим законом, **вперше** українська мова офіційно стала одною державною мовою в Українській Радянській Соціалістичній Республіці. І це було добре тоді, але коли Україна стала незалежною, була потреба **встановити** більш серйозний статус української мови і більш **конкретно** показати, як українська мова функціонує як державна мова.

І фактично цього не було зроблено у 90-ті роки і потім на початку 2000-х, а потім у 2012-му році **при владі** був наш **сумнозвісний** президент Віктор Янукович. Це був **проросійський** президент, і за його влади було часто втілено різні такі проросійські авторитарні рішення, і серед них був також Закон «Про **засади** державної мовної політики», який також **неофіційно** називають «закон Ківалова-Колісніченка» — це два політики з партії Януковича; вони, **власне**, подали цей закон, і цей закон було прийнято.

Але Закон «Про засади державної мовної політики» абсолютно не говорив про те, який статус в української мови як в державної. **Натомість** цей закон просто надавав великі права регіональним мовам або мовам національних меншин. Згідно з цим законом, регіональною називали мову, кількість **носіїв** якої **складає** 10% населення регіону. Тобто якщо в регіоні живе 10% людей, які розмовляють іншою мовою, ніж українська, то ця мова мала стати регіональною і цій мові давали дуже великі **привілеї**, тобто можна було нею спілкуватися на офіційному рівні, **подавати заяви**, навчатися і так далі. Фактично це все було створено для того, щоб розвивати російську мову, особливо у східних регіонах, на півдні, в Києві. Фактично цей закон **порушував** українську Конституцію, бо він **нівелював** або суттєво знижував статус української мови і сприяв **русифікації**.

На щастя, цей закон було скасовано пізніше завдяки Майдану, завдяки **Революції гідності**. Революція **повалила** режим Януковича, його партії, і до влади прийшов президент Петро Порошенко. І в роки його **президентства** якраз було багато зроблено для статусу української мови як державної. По-перше, ось цей Закон «Про засади державної мовної політики» було подано до **Конституційного Суду**, і в 2018 році його було визнано **неконституційним**. Так, він не відповідає Конституції України.

На його зміну прийшов той закон, про який ми сьогодні говоримо — це Закон «Про забезпечення функціонування української мови як державної». Ми часто його називаємо «мовний закон» або «закон про мову 19-го року» — так ви можете чути про нього в новинах. У цьому законі чітко **прописано** ті сфери, у яких саме українська мова має **домінувати**, а саме це **державний сектор**, промисловість, освіта та наука, **сфера послуг**, медицина, армія, кіно, театр, медіа, інтернет-сайти.

вперше — for the first time

встановлювати, встановити — to set, to establish (*imperfective, perfective*)
конкретно — specifically

при владі — in power
сумнозвісний — notorious
проросійський — pro-Russian

неофіційно — unofficially

власне — actually

натомість — instead
носій — native speaker
складати, скласти — to make, to compose (*imperfective, perfective*)

привілей — privilege
подавати, подати заяви — to apply, to submit applications (*imperfective, perfective*)
порушувати, порушити — to violate, to disobey (*imperfective, perfective*)
нівелювати — to offset, to banish (*perfective*)

Революція гідності — Revolution of Dignity
повалити — to overthrow (*imperfective, perfective*)
президентство — presidency

Конституційний Суд — Constitutional Court
неконституційний — unconstitutional

прописано — (to be) written
домінувати — to dominate (*imperfective*)
державний сектор — state sector

Закон **набув чинності** 16 липня 2019 року, але він **передбачав** поступовий план втілення, що не можна було просто так взяти і відразу всі сфери перевести на українську мову. Тому різні **положення** закону ставали чинними в різний час. Наприклад, через **півроку** після прийняття закону вся **реклама** мала стати **винятково** українською мовою. Потім, ще через рік, а саме 16 січня 2021 року, українська мова стала обов'язковою у **сфері послуг**. Це була така дуже серйозна зміна, про яку всі багато говорили, тому що тепер бізнеси мають надавати всю інформацію про свої **товари**, послуги саме українською мовою.

Також до клієнта мають звертатися насамперед українською мовою. Наприклад, ви приходите у кав'ярню, наприклад, в Одесі, і там до вас мають **звернутися** українською мовою, тобто сказати вам добрий день, чого бажаєте і так далі. Якщо ви хочете перейти на іншу мову, на англійську чи російську, тоді **продавець** може це зробити, але не **спочатку** — перший контакт має бути українською мовою. Ось така важлива зміна, якої нам давно **бракувало**.

Далі, з 16 липня 2021 року українська мова також стала основною мовою у сферах туризму, культури та **книговидавництва**. Наприклад, тепер вся інформація в музеях, на виставках має бути українською мовою; так само це афіші, постери, **буклети**, які стосуються культурних подій; і театральні вистави та фільми повинні бути українською мовою. Як **виняток**, може бути певна частина фільмів з субтитрами. І щодо книговидавництва, то українські **видавці** тепер **зобов'язані** видавати державною мовою не менше ніж 50% усіх виданих упродовж року книг, а книгарні або книжкові магазини мають **містити** як мінімум 50% (тобто половину) своїх книжок українською мовою.

Далі, минулого року, а саме у 2022 році, українська мова стала обов'язковою мовою українських **вебресурсів**. Тобто на всіх сайтах, а також сторінках у соціальних мережах, які **zareєстровані** в Україні, українськомовна версія має бути основною **за замовчуванням**. Тобто якщо ви заходите на сайт, який zareєстрований в Україні, і ви зараз в Україні, то за замовчуванням ви маєте бачити спочатку україномовну версію і вже далі зможете собі вибрати англійську, якщо вам потрібно. Також ця саме українськомовна версія повинна бути повною — тобто містити не менше інформації, як інші версії сайту. Тобто, як бачите, це вже дуже чіткі правила, які **регулюють**, як саме українська мова функціонує в Україні.

І справді, ці правила **захищають** українську мову як державну, але ви можете спитати: «А як щодо інших мов в Україні?». Це **так звані** мови національних меншин або регіональні мови. Згідно з законом, усі інші мови можна абсолютно вільно використовувати у приватному спілкуванні, а також, наприклад, у **релігійних обрядах**, у наукових виданнях (з певними обмеженнями) і у регіонах з регіональними мовами. Щодо цих регіональних мов,

передбачати, передбачити — to predict
(*imperfective, perfective*)

положення — provision(s)

півроку — half a year

реклама — ad

винятково — exceptionally

товар — goods

звертатися, звернутися — to address
(*imperfective, perfective*)

продавець — seller

спочатку — at the beginning

бракувати — to lack (*imperfective*)

буклет — booklet

виняток — exception

видавець — publisher

зобов'язаний — (to be) obliged

містити — to contain (*imperfective*)

вебресурс — web resource

zareєстрований — registered

регулювати — to regulate (*imperfective*)

захищати, захистити — to protect
(*imperfective, perfective*)

так званий — so-called

релігійний обряд — religious ceremony

певний — certain

наприклад, як **угорська мова**, де ця мова популярна в Україні, для цих мов діє окремий закон — це Закон «Про національні меншини». І зараз, до речі, влада активно працює над **покращенням** цього закону і над **уточненням** мовних питань у ньому.

І ще одна **новинка** нашого мовного закону 19-го року — це **Уповноважений** із захисту державної мови або мовний омбудсмен. Це спеціальна посада, яка контролює втілення мовного закону. Саме до Уповноваженого із захисту державної мови або мовного **омбудсмена** треба звертатися, якщо хтось порушує мовний закон, бо **насправді** немає якоїсь «мовної поліції», яка буде робити весь час перевірки, давати **штрафи** за те, що люди не розмовляють українською мовою. Ні, це працює не так; просто будь-яка особа, яка бачить, що є якесь порушення мовного закону, може надіслати омбудсмену **запит** або **скаргу** — тобто, наприклад, написати, що ось в такому ресторані з клієнтом не починають розмову українською мовою. Тоді до цього ресторану, до цього бізнесу будуть приходити представники Уповноваженого, і вони будуть говорити з ними, пояснювати, чому вони мають розмовляти українською мовою, що є такий-от закон і так далі. Далі їх будуть **повторно** перевіряти, і якщо така ситуація з порушеннями буде повторюватись, тоді вже на бізнес може чекати штраф. Тобто так, за порушення закону є **відповідальність**, але це вже як останній крок, а спочатку **все-таки** людям пояснюють, а вже потім може бути штраф.

Ось трішки **статистики** для вас від мовного омбудсмена — наприклад, за півроку, тобто шість місяців 2023 року до омбудсмена **надійшло** 2020 **звернень** громадян про порушення мовного закону: з них 36% стосується відсутності **стартової версії** сайтів українською мовою, 17% — це порушення під час обслуговування і 7% — у сфері надання інформації про товари і послуги.

Ще один важливий **складник** закону — це екзамени або іспити з української мови як державної. Він створений для **державних службовців**, тобто це тест, який мають проходити кандидати на посади мера, міністра, **голови адміністрації** та керівники державних **підприємств** та **прокуратури**. Також у законі йдеться про те, що публічне **приниження** або **зневажання** української мови може стати **підставою** для **притягнення до юридичної відповідальності**.

І це тільки декілька таких положень закону про мову; їх, звісно, набагато більше, але, як бачите, загалом це дуже, дуже позитивні зміни для встановлення певного **правового** статусу української мови як державної. Знову ж таки, це Закон про державну мову; він фактично **розшифровує** ось цю десяту статтю Конституції України про те, що українська мова є державною, і прописує, що ось українська мова має переважати в таких, таких, таких сферах, а в таких-таких сферах можна

угорська мова — Hungarian language

покращення — improvement

уточнення — specification

новинка — novelty

уповноважений — commissioner

омбудсмен — ombudsman

насправді — actually

запит — request

скарга — complaint

повторно — repeatedly

все-таки — though

статистика — statistics

надходити, надійти — to arrive
(imperfective, perfective)

звернення — appeal

стартова версія — starter version

складник — part

державний службовець — civil servant

голова адміністрації — head of the
administration

підприємство — enterprise

прокуратура — prosecutor's office

приниження — humiliation

зневажання — disdain

підстава — reason

притягнення до відповідальності —
accountability

правовий — legal

розшифровувати, розшифрувати —
to decipher (imperfective, perfective)

використовувати інші мови. Тепер ми маємо також правовий орган, а саме Уповноважений з захисту державної мови, який контролює всю цю ситуацію. Зараз, до речі, цю **посаду** займає Тарас Кремінь. Я вам рекомендую підписатися на його фейсбук-сторінку — там вони публікують кожного дня **якісь** цікаві матеріали про українську мову та її функціонування в Україні.

І хоча, звичайно, закон про мову був **контroversійним** на початку, особливо серед тих, хто розмовляє російською мовою, не хоче зовсім розмовляти українською, але бачимо, що ситуація кардинально змінилася після повномасштабного вторгнення. Як ми говорили в епізоді 204, українська мова перетворилася тепер на символ **протесту**, на мову протесту, тому люди почали активно переходити на українську мову і разом з цим підтримувати цей закон. **Дедалі** більше людей почали **свідомо ставитись до** того, чому нам потрібно зараз саме українською мовою розмовляти, **вести бізнес**, мати сайт. І цей закон таким чином став більш зрозумілим для людей, став дуже актуальним зараз і потрібним для України, як ніколи.

поса́да — position

якийсь — some

контroversі́йний — controversial

протéст — protest

деда́лі — more and more, further

свідóмо — consciously

ста́витись до — to treat

вести́ бі́знес — to do business

✓ Відповіді на запитання

1. У якому році було прийнято Закон «Про мови в Українській РСР»?
Закон «Про мови в Українській РСР» був прийнятий (було прийнято) у 1989 році.
2. Який закон було визнано неконституційним у 2018 році?
У 2018 році було визнано неконституційним Закон «Про засади державної мовної політики» (закон Ківалова-Колесніченка).
3. Скільки книг українською мовою має бути в українській книгарні?
У книгарні має бути не менше ніж (як мінімум) 50 відсотків (половіна) книг українською мовою.
4. Який закон регулює мови національних меншин в Україні?
Мови національних меншин в Україні регулює Закон «Про національні меншини».
5. Куді треба звертатися, якщо хтось порушує мовний закон?
Якщо хтось порушує мовний закон, треба звертатися до Уповноваженого з захисту державної мови або мовного омбудсмена.

Словничок (з прикладами)

забезпечення • Сьогодні ми говоримо про Закон «Про забезпечення функціонування української мови як державної» 2019 року. • Забезпечення продовольством — важливий пріоритет держави. • Ця компанія розробляє програмне забезпечення.	supporting, supply, ensuring • Today we are talking about the 2019 Law «On Ensuring the Functioning of the Ukrainian Language as the State Language». • Supplying food is an important priority of the state. • This company develops software.
кардинально • Закон кардинально змінив статус української мови в Україні. • Президентство Януковича і Порошенка кардинально відрізнялося.	radically, fundamentally • The law radically changed the status of the Ukrainian language in Ukraine. • The presidencies of Yanukovych and Poroshenko were radically different.
всебічний • Держава забезпечує всебічний розвиток української мови в усіх сферах життя. • Ми заручилися всебічною підтримкою союзників. • Країні погрожують всебічними санкціями.	comprehensive, all-around • The state ensures comprehensive development of the Ukrainian language in all spheres of life. • We have secured the comprehensive support of our allies. • The country is threatened with comprehensive sanctions.
національні меншини • Діє окремий Закон «Про національні меншини». • Гарантується вільний розвиток, використання і захист мов національних меншин України.	national minorities, minority groups • A separate Law «On National Minorities» is in force. • The free development, use, and protection of the languages of Ukraine's national minorities is guaranteed.
засади • Закон «Про засади державної мовної політики» було подано до Конституційного Суду й визнано неконституційним. • Установа працює на засадах самоврядування.	foundations, principles, fundamentals • The Law «On the Fundamentals of State Language Policy» was submitted to the Constitutional Court and declared unconstitutional. • The institution works on the principles of self-government.

сфэра пфслуг • Українська мфва стала обов'язковою у сфэрі пфслуг. • Відсьогодні сфэра пфслуг українізується.	service sector • The Ukrainian language has become mandatory in the service sector. • From today, the service sector is Ukrainianized.
набувати, набути чинності • Закон набув чинності 16 липня 2019 року. • Угоди набувають чинності з 1 січня.	to come into force (imperfective, perfective) • The law came into force on July 16, 2019. • Agreements will come into force on January 1.
книговидавництво • Українська мфва також стала основною мфвою у сфэрах туризму, культури та книговидавництва. • На майже 30% зросло книговидавництво українською.	book publishing • The Ukrainian language also became the main language in the spheres of tourism, culture, and book publishing. • Book publishing in Ukrainian increased by almost 30%.
за замфвчуванням • Українськомфвна версія вебресурсів має бути основною за замфвчуванням. • Функція встановлена за замфвчуванням.	by default • The Ukrainian-language version of web resources should be the main one by default. • The function is installed by default.
штраф • Насправді немає якоїсь «мфвної поліції», яка буде давати штрафи. • На бізнес може чекати штраф. • Покарання обмежується невеликим штрафом.	fine, penalty • In fact, there is no «language police» that will issue fines. • The business may face a fine. • The punishment is limited to a small fine.

Завершення

Це все на сьогодні!

Сподіваюсь, вам подобаються епізоди **на тему** української мови. І наступного разу я хочу підготувати для вас ще щось **цікавеньке**, але цього разу щось більш практичне про українську мову, добре?

А також мені завжди цікаво чути ваші ідеї щодо тем для наступних епізодів, тому пишіть мені свої листи. Я, звичайно, не **омбудсменка** української мови, але намагаюсь хоча б **частково** виконувати цю роль на рівні української мови для іноземців. Так от, пишіть мені свої ідеї на імейл anna@ukrainianlessons.com.

Нагадую також, що до цього і до всіх інших епізодів подкасту є чудові-**пречудові** конспекти, де є транскрипт уроку, переклад складних слів, словничок, питання-відповіді, а також вправи для практики. Більше про те, як оформити преміум для конспектів, ви знайдете на сторінці ukrainianlessons.com/season6.

Гарного вам дня! Всього найкращого! І Слава Героям!

на téму — on the topic
цікаве́нький — interesting (*diminutive*)

омбудсме́нка — ombudsman (*female*)
частко́во — partially

нага́дувати, нагада́ти — to remind (*imperfective, perfective*)
пречудо́вий — wonderful

 Вправи

1

Опрацюйте таблицю. Вставте вирази у речення.

Кількісні звороти з як , ніж	
більш(е) як більш(е) ніж	more than
не більш(е) як не більш(е) ніж якнайбільше	no more than, at the most
менш(е) як менш(е) ніж	less than
не менш(е) як не менш(е) ніж якнайменше як мінімум	no less than, at least
пізніше як пізніше ніж	later than
не пізніше як не пізніше ніж якнайпізніше	no later than, at the latest
раніше як раніше ніж	earlier than
не раніше як не раніше ніж якнайраніше	no earlier than, not before, at the earliest
довше як довше ніж	longer than
не довше як не довше ніж якнайдовше	no longer than, at the longest

Зверніть увагу:

- В українській мові неправильно використовувати сполучник «чим» для таких кількісних сполучень:
не більше чим — не більше як (ніж).
- У сполученнях на позначення кількості не потрібно ставити кому: **не менше, як.**

1. Протягом трьох днів вторгнення _____
_____ тисяча людей отримали поранення.
А більш як (ніж)
Б не раніше ніж
В якнайдовше
2. Щодня я проводжу _____
_____ вісім годин перед комп'ютером.
А пізніше ніж
Б якнайменше
В не довше ніж
3. Мітинг почався _____
_____ планувалося.
А раніше ніж
Б довше ніж
В якнайбільше
4. Статистична похибка дослідження — _____
_____ 1,8%.
А не довше ніж
Б пізніше ніж
В не більше як (ніж)
5. Процедура триватиме _____
_____ 15 хвилин.
А пізніше ніж
Б якнайдовше
В не раніше ніж
6. Революція на граніті відбулася _____
_____ Революція гідності.
А якнайпізніше
Б не менше ніж
В раніше ніж
7. Українські видавці мусять видавати _____
_____ 50% книг державною мовою.
А не менше ніж
Б пізніше ніж
В якнайбільше
8. Закон набуде чинності _____
_____ в грудні 2023 року.
А не довше ніж
Б якнайпізніше
В не більше ніж
9. Лінк буде надісланий _____
_____ за 20 хвилин до початку відеоконференції.
А не раніше ніж
Б якнайдовше
В пізніше ніж
10. Мені обіцяли, ця зустріч триватиме _____
_____ годину, але вона триває вже три.
А раніше ніж
Б не довше ніж
В не пізніше ніж

2

Вставте іменники у пропуски в тексті. Зверніть увагу на відмінки:

забезпечення	положення	послуги	чинність	омбудсмен
відповідальність	порушення	штраф	замовчування	закон

З 2021 року вся сфера _____¹ (р. в.) в Україні повинна перейти на українську мову. Дані регуляції зумовлені мовним _____² (о. в.), що набув _____³ (р. в.) у 2019 році. Згідно з _____⁴ (о. в. множини) закону, інформацію про послуги та товари потрібно надавати державною мовою.

Як гарантувати _____⁵ (з. в.) вимог закону?

Передовсім треба надавати українською:

- Меню, вивіски та іншу інформацію про товари.
- Звернення персоналу до гостей.
- Стартову версію вебсайтів ресторанів за _____⁶ (о. в.).

Справи про _____⁷ (з. в.) мовного закону розглядає не суд, а уповноважений з питань мови. Якщо хтось скаржиться _____⁸ (д. в.) на порушення мовного закону, спершу надається усне зауваження. У випадку повторного порушення настає адміністративна _____⁹ (н. в.) у вигляді _____¹⁰ (р. в.).

3

Перекладіть українською мовою:

1. In order not to pay a fine, the publisher is obliged to publish at least half of his books in Ukrainian.

2. In the service sector, the Ukrainian language must be mandatory.

3. The Law «On Ensuring the Functioning of the Ukrainian Language» was adopted in 2019.

4. Taras Kremin holds the position of Commissioner for the protection of the state language.

5. National minorities need comprehensive support and protection of their rights.

Відповіді на вправи

1

1. А	6. В
2. Б	7. А
3. А	8. Б
4. В	9. А
5. Б	10. Б

2

1. послуг	6. замовчуванням
2. законом	7. порушення
3. чинності	8. омбудсмену (омбудсменові)
4. положеннями	9. відповідальність
5. забезпечення	10. штрафу

3

1. Щоб не платити штраф, видавець зобов'язаний видавати (публікувати) не менше ніж (як мінімум) половину (50 відсотків) своїх книжок українською (мовою).
2. У сфері послуг українська мова повинна (має, мусить) бути обов'язковою.
3. Закон «Про забезпечення функціонування української мови» був прийнятий (було прийнято) у 2019 році.
4. Тарас Кремінь займає посаду Уповноваженого (Омбудсмена) із захисту державної мови.
5. Національні меншини потребують всебічної підтримки та захисту їхніх прав.

